

UVOD

Na 25. sednici Skupštine opštine Subotica od 11.12.2002. godine na osnovu člana 126. Zakona o lokalnoj samoupravi («Službeni glasnik Republike Srbije», broj 9/2002), i člana 38. stav 1.tačka1. i člana 101. Statuta opštine Subotica («Službeni list Opštine Subotica», broj 6/2002 i broj 19/2002) usvojena je Odluka o zaštitniku građana.

Ovom Odlukom ustanovljen je zaštitnik građana kao nezavistan i samostalan organ koji se stara o zaštiti i unapređenju ljudskih prava i sloboda svakoga lica zajamčenih Ustavom, potvrđenim i objavljenim međunarodnim ugovorima o ljudskim pravima, zakonom, propisima Autonomne pokrajine Vojvodine i propisima Grada Subotica. Radi zaštite i unapređenja ljudskih prava zaštitnik građana nadzire primenu navedenih propisa i kontroliše zakonitost, celishodnost i efikasnost postupanja organa uprave.

Na 25. sednici Skupštine opštine Subotica održanoj dana 24.05.2006. godine za zaštitnika građana postavljen je Marosiuk Zlatko dipl. pravnik. Kancelarija je počela sa radom danom 16.06.2006. godine. Dana 03.09.2007. sa radnom su počela i dva zamenika zaštitnika građana Vujkov Olga i Šalai Tibor. Normativna aktivnost je završena 06.11.2008. godine usaglašavanjem Odluke o građanskom braniocu (ombudsmanom) sa Zakonom o lokalnoj samoupravi i Zakonom o zaštitniku građana ("Službeni list opštine Subotica" br. 29/2008).

Institucija gradskog zaštitnika građana je zasnovana na istim principima kao i srodne institucije u drugim zemljama. Opšte je poznato da je institucija zaštitnika građana nastala kao rezultat razvoja demokratije. Ona je vrlo važna i uticajna u društvima sa dužom demokratskom tradicijom.

U pogledu odnosa sa izvršnom vlašću, suština se ogleda u tome da zaštitnik građana kontroliše rad organa uprave i javnih službi. Ovlašćenja koja zaštitnik građana ima u tom pogledu u odnosu na organe uprave obuhvataju prvenstveno sprovođenje istrage, vođenja postupka posredovanja (medijacije) između organa uprave i građana sa ciljem otklanjanja povreda prava i sloboda, kako bi se povreda otklonila mirnim putem, odnosno bez učešće sudova, u postupku bržem i besplatnom za stranku i u slučajevima kada postupak posredovanja nije bio uspešan, sačinjavanja preporuka, predloga, mišljenja i slično, koje dostavlja organima vlasti sa ciljem ukazivanja na kritične tačke u radu izvršne vlasti, kao i medijima radi upoznavanja javnosti sa kršenjima ljudskih prava i organima koji ih krše.

Jedna od najvažnijih specifičnosti ove institucije ogleda se u tome da akti koje zaštitnik građana donosi nisu obavezujući. U nedostatku obavezne snage akata zaštitnika građana, pritisak javnosti na organe izvršne vlasti putem medija predstavlja sredstvo kojim se posredno teži poštovanju njegovih preporuka u cilju zakonitog i pravilnog rada organa uprave, kao i zaštiti i poštovanju građanskih prava i sloboda.

POSTUPAK PO POJEDINAČNIM PREDSTAVKAMA

Zaštitniku građana se može obratiti svako ko smatra da mu je aktom ili radnjom povređeno neko ljudsko pravo od strane organa uprave, organizacija i javnih službi koje obavljaju upravna i javna ovlašćenja, a čiji je osnivač grad. Pod uslovima utvrđenim Odlukom o zaštitniku građana mogu mu se u ime građana obratiti i treća lica, nevladine organizacije, udruženja ili organizacije.

Rok za podnošenje predstavke je jedna godina od dana učinjene povrede, nepravilnosti ili donošenja akta u spornoj stvari. Zaštitnik građana je dužan da po predstavci postupi, (odluči o započinjanju postupka ili o odbacivanju predstavke) u roku od 3 dana od dana podnošenja predstavke.

Predstavka se podnosi u pisanom obliku, uključujući i sve vidove elektronske komunikacije, bez posebne forme, a može se izjaviti i usmeno na zapisnik. Predstavku može podneti i lice lišeno slobode u zapečaćenoj koverti. Na zahtev podnosioca predstavke zaštitnik građana je dužan da sačuva tajnost njegovih ličnih podataka. Radi olakšavanja građanima da podnesu predstavke zaštitnik građana u radu koristi jednostavan formular koji sadrži pitanja od značaja za pokretanje i vođenje postupka.

Zaštitnik građana po pravilu pokreće postupak kada je iskorišćeno redovno pravno sredstvo za otklanjanje povreda na koje podnosilac ukazuje, odnosno ako ne postoji pravno sredstvo za otklanjanje povrede na koju podnosilac ukazuje. U izuzetnim slučajevima postupak će biti pokrenut i ako ovaj uslov nije ispunjen i to, ukoliko bi okončanje postupka po redovnim pravnim sredstvima predstavljalo opasnost za zaštitu ljudskih prava. Ako je povodom istog predmeta u toku postupak pred nekim drugim nadležnim organom, zaštitnik građana po pravilu neće voditi postupak paralelno sa tim organima.

Ako predstavka ispunjava uslove za postupanje, zaštitnik građana donosi odluku o pokretanju istrage i o tome obaveštava podnosioca predstavke i organ uprave na čiji se rad predstavka odnosi. Odlukom o zaštitniku građana propisani su slučajevi kada će zaštitnik građana odbaciti predstavku. Ako ne sadrži lične podatke podnosioca, ako ne sadrži naziv organa na čije se rad odnosi, ako ne sadrži opis povrede prava, ako ne sadrži činjenice i dokaze koji potkrepljuju pritužbu, ako ne sadrži podatke koja su pravna sredstva iskorišćena, ako je podneta po isteku propisanog roka, ako nisu iscrpljena sva druga pravna sredstva za otklanjanje povrede i ako je reč o ponovljenoj pritužbi.

Ako po završetku istrage smatra da nema povrede ljudskih prava niti nepravilnog postupanja organa, zaštitnik građana o tome obaveštava podnosioca predstavke i organ uprave na čije se postupanje predstavka odnosila. Ako pak po završetku istrage utvrdi da je povređeno neko ljudsko pravo ili je učinjena nepravilnost u radu obavestiće o tome podnosioca predstavke, organ uprave odnosno javna služba na čije se postupanje predstavka odnosila su dužni da u roku od 15 dana dostave svoje primedbe. Po proteku tog roka zaštitnik građana može da obustavi dalje postupanje ako je organ uprave otklonio povredu ljudskih prava ili da sačini konačno mišljenje, predlog ili preporuku i obavesti o tome podnosioca predstavke i organ uprave odnosno javne službe na čije se rad mišljenje, predlog ili preporuka odnosi. Organ

uprave je dužan da u roku od 15 dana obavesti zaštitnika građana o merama koje su preduzete povodom mišljenja, predloga ili preporuke.

Ako organ uprave ne postupi u skladu sa mišljenjem, predlogom ili preporukom zaštitnika građana ili ne obavesti zaštitnika građana o preduzetim merama na otklanjanju povreda, zaštitnik građana o tome obaveštava organe koji nadziru njihov rad, a ako ni nakon toga nadležni organi ne preduzmu mere, zaštitnik građana o tome obaveštava Skupštinu grada, a može o tome da obavesti i javnost putem sredstava javnog informisanja.

Zaštitnik građana ne može da pomogne ako predmet na koji se odnosi pritužba ne spada u njegovu nadležnost, jer se radi o odlukama Vlade, Narodne skupštine, predsednika Republike, Ustavnog suda, sudova i javnih tužilaštava, odnosno kada se predstavka ne odnosi na rad organa uprave ili javnih preduzeća, ako je građanin podneo predstavku u istoj stvari, a nema nove dokaze, ako je građanin pritužbu podneo pre nego što je upotrebio sva raspoloživa pravna sredstva, ako je pritužbu podneo nakon isteka roka od godinu dana otkad je učinjena povreda prava i ako predstavka ne sadrži lične podatke podnosioca i lični potpis.

Zašto verovati zaštitniku građana: zato što su osnovni principi njegovog delovanja zakonitost, nepristrasnost, nezavisnost i pravičnost; zato što zaposleni u ovoj instituciji imaju visoke moralne i stručne kvalitete i veliko iskustvo u zaštiti ljudskih prava; zato što će pažljivo ispitati sve navode vaše pritužbe; zato što postupak koji sprovodi nije sudski, te je relativno brz i oslobođen formalnosti; zato što je već rešio veliki broj pritužbi u korist građana; zato što saraduje sa drugim institucijama koje se bave zaštitom ljudskih prava; zato što će dati savet kako da se postupi ukoliko zaštitnik građana nije nadležan za rešavanje nastalog problema.

Pored toga što kontroliše da li organi uprave i javna preduzeća svoj posao obavljaju zakonito i pravilno, zaštitnik građana sa posebnom pažnjom ispituje etičnost, savesnost, nepristrasnost, stručnost, svrsishodnost i delotvornost u radu uprave i javnih preduzeća. Cilj institucije zaštitnika građana je da doprinese ostvarivanju sloboda i prava, principa jednakosti i očuvanju dostojanstva građana.

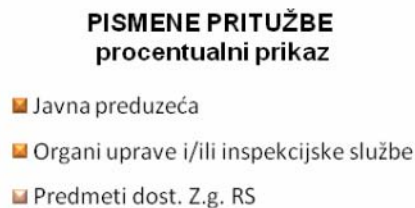
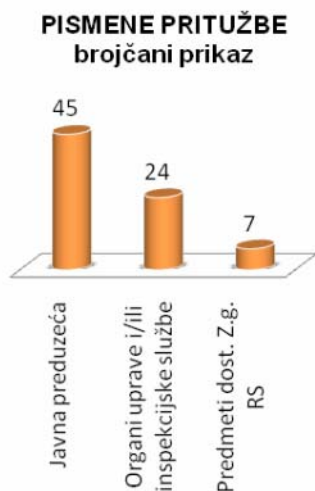
Ako građanin smatra da su mu ustavna i zakonska prava ugrožena, treba da se obrati zaštitniku građana, ali ne treba očekivati da će nužno stati na njihovu stranu, nego da će objektivno sagledati problem, ispitati organe uprave i dati koristan savet, dok će od druge strane zahtevati da ispravi propust ukoliko je do njega došlo.

BROJ I STRUKTURA PREDSTAVKI

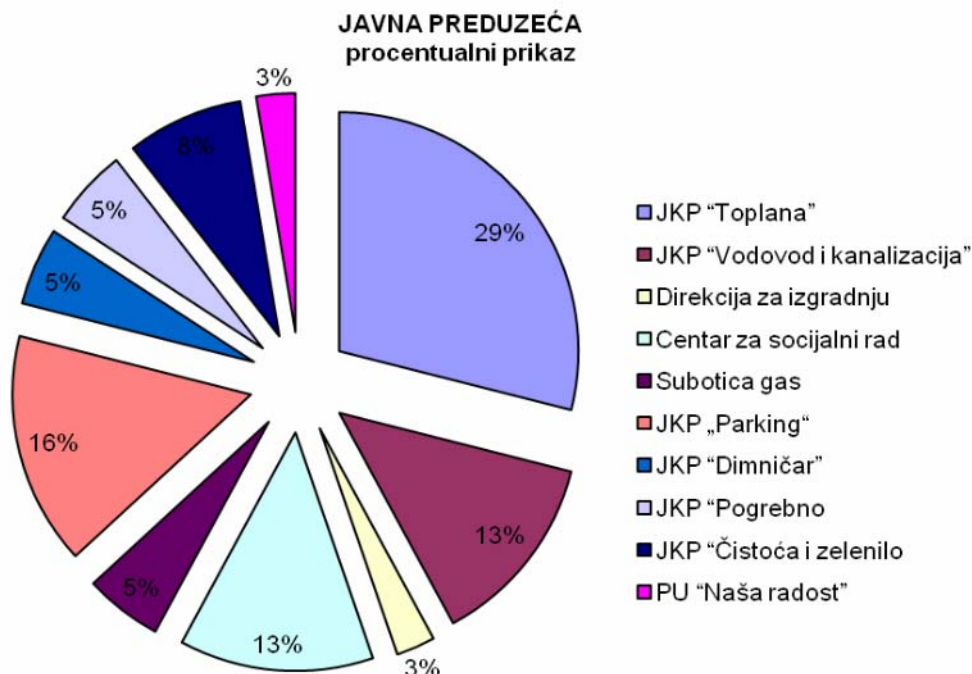

Kancelarija zaštitnika građana počela je sa radom 16.06.2006. godine. Do 31.12.2009.g. zaštitniku građana obratilo se 4606 građana, stim što su dva predmeta žalbe građana protiv Agencije za privatizaciju zbog nedobijanja prava na besplatne akcije za 650 građana i rešavanje po osnovu opomene RTS oko 150 građana vodili kao dva predmeta, znači ostvarivanje kontakta sa građanima i njihovo obraćanje se svodi na brojku od 5406 građana. Građani su se obraćali za zaštitu svojih prava iz svih oblasti prava. Ova obraćanja možemo podeliti na rad po pritužbama građana iz stvarne nadležnosti, određene Odlukom o zaštitniku građana i na funkciju zaštite ljudskih prava građana.

PRTUŽBE NA RAD JAVNIH PREDUZEĆA I UPRAVNIH ORGANA GRADA – 76 GRADJANA

Gradjani su od početka rada zaštitnika građana podneli 192 pismene pritužbe na rad upravnih organa grada i javnih službi, a u toku 2009. godine 76 pritužbi. Obično su se građani žalili na visoke račune, na zaštitu životne sredine, probleme sa bukom kao i držanje domaćih životinja u gradu. Sve upravne službe i javna preduzeća su se u datom roku izjasnila o pritužbi, te je postupak nakon utvrđivanja da nema povreda zakonitosti, celishodnosti i efikasnosti završavan u dogovoru sa građanima. U odnosima prema javnim preduzećima u toku 2009.g. građani su podneli ukupno 76 pritužbi, i to protiv JKP "TOPLANA" 11, JKP "Vodovod i kanalizacija" 5, Direkcija za izgradnju 1, Centar za socijalni rad 5, "Suboticagas" 2, JKP "Parking" 6, JKP "Dimničar" 2, JKP "Pogrebno" 2, JKP "Čistoća i zelenilo" 3, PU "Naša radost" 1, i nenadležni 7, (Elektrovojvodina i preuranjenost). Građani su smatrali da imaju neispravne račune za komunalne usluge iz napred navedenih javnih preduzeća. Sva javna preduzeća ili ustanove su u datom roku od 15 dana odgovorila i dokazala ispravnost ispostavljenih računa, a u slučajevima kada su bili u pitanju socijalno ugroženi građani kojima se nadoknađuje deo komunalija, računi su ispravljeni. Svi predmeti su rešeni u međusobnoj saradnji i nakon što su dobijeni izveštaji i obrazloženja građani nisu tražili nastavak ispitivanja zakonitosti rada javnih preduzeća.

Zaštitnik građana se posebno angažovao kod ispitivanja ispostavljenih računa za gas. Posebno zabunu kod ispostavljenih računa koji dobijaju građani predstavlja razlika između očitane količine gasa na mernom, kontrolnom uređaju građana, a koji nije isti sa isporučenom količinom. "Suboticagas" je ne samo zaštitniku građana, već i građanima dostavio objašnjenje za svođenje očitane količine na isporučenu zapreminu gasa, te je i u saradnji sa Agencijom za energetiku izvršena provera ovih računa i utvrđeno da su svi računi ispravni, odnosno da se i u Subotici na

jedinstveni način na nivou Republike obračunava i naplaćuje cena gasa isporučena domaćinstvima, odnosno korisnicima, te da nema povrede prava građana.

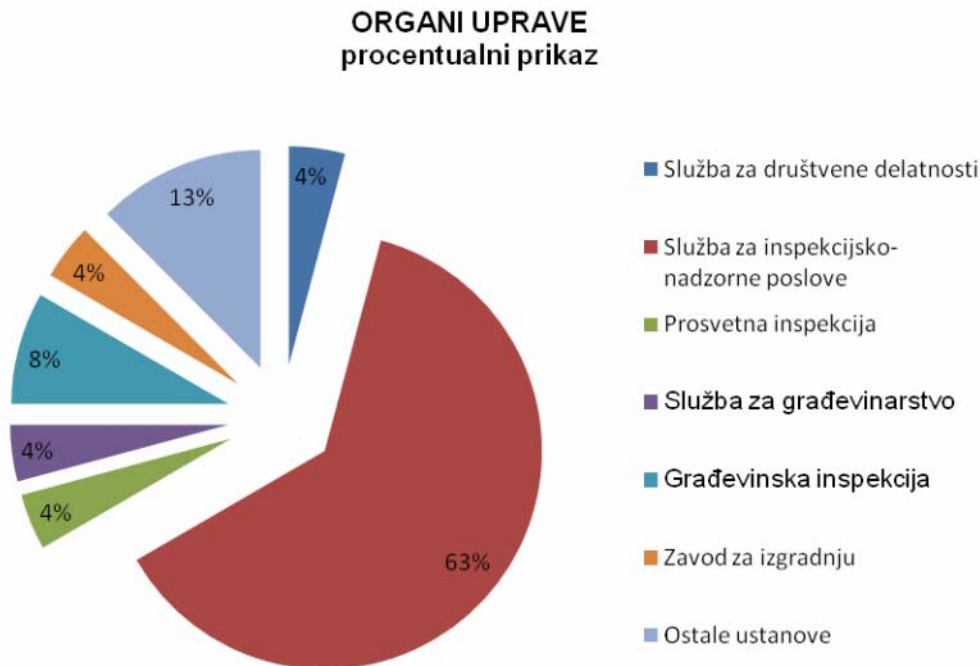
Kao što je navedeno protiv JKP "Parkinga" pokrenuto je 5 pritužbi, stim što su se građani obraćali nakon ili u toku sudskog postupka. Zaštitnik građana je u tom trenutku nenadležan za rešavanje. Međutim i u tim predmetima čak i pismenim putem zaštitnik građana je davao svoje mišljenje građanima, koje se naknadnim uvidom u presude, koje donosi Osnovni sud u Subotici u celosti poklapaju kako u stavu, tako i u stručnom obrazloženju. Najinteresantnije u ovim predmetima da građani ne razlikuju pojmove doplatne karte i kazne. Doplatna karta nije nikakva kazna, već je ona propisana za one korisnike koji ne izvrše uredno plaćanje javnih parkirališta. Da je stav zaštitnika građana ispravan potvrđuje i sam sudski postupak izvršenja, koji je doplatnu kartu prihvatio kao verodostojnu izvršnu ispravu, nesporni izvršni dokumenat, koji je uručen u skladu sa Zakonom o opštem upravnom postupku i Odlukom o javnim parkiralištima. Kod razjašnjenja ovih pojmova, odnosno kazne i doplatne karte, interesantno je i to da postoji i mogućnost pokretanje prekršajnog postupka, koji ovlašćena organizacija, odnosno javno preduzeće do sada nije koristila.

I u 2009.g. nastavljena je izvanredna saradnja sa "Centrom za socijalni rad". U ovim predmetima zaštitnik građana utvrđuje da li je došlo do povrede prava građana od strane za Centra za socijalni rad, a najčešće kod obezbeđenja MOP-a, odnosno potrebne dokumentacije i jednokratnih novčanih pomoći. Jedino je u jednom predmetu došlo do razmimoilaženja u mišljenju, kada je zaštitnik građana smatrao da bi se bolje pomoglo obavezanim lečenjem nego smeštajem u rehabilitacioni centar jedne crkve. Prema izveštajima koje zaštitnik građana sada dobija evidentno je da je stav zaštitnika građana bio ispravan, ali pošto su sa druge strane bila stručna lica, čak i lekar specijalista, zaštitnik građana tu nije ništa mogao da učini. No zahvaljujući ovakvom radu "Centar za socijalni rad", a takođe i radu zaštitniku građana sa stručnim službama, grad je uspeo mirnim putem da vrati jedan od "socijalnih stanova". Takođe je značajan rad i sa jednom porodicom u kojoj jedan od članova boluje od teške neizlečive bolesti, kojoj porodici je obezbeđen MOP, a za to obolelog člana porodice sva potrebna dokumentacija i materijalna sredstva radi obezbeđenja uslova za ostvarivanje na invalidsku penziju. U ovom predmetu moramo da se zahvalimo i nesebičnom angažovanju i gradonačelnika, naročito kod obezbeđenja potrebnih finansijskih sredstava.

Česta su bila obraćanja od strane siromašnijih građana i ista su upućena na Centar za socijalni rad, a takođe ostvarena izvanredna saradnja sa članom Gradskog veća za socijalnu zaštitu, kao i sa "Centrom za socijalni rad". To su bili predmeti u više navrata dodele jednokratne novčane pomoći, ostvarivanje prava na MOP i slično. U ovom segmentu više puta smo uspeli da obezbedimo pomoć preko "Crvenog krsta" u Subotici, kod dodele paketa.

Građani su u 2009.godini podneli ukupno 24 pritužbe na rad Gradskih inspeksijskih službi ili Organa uprave, i to iz oblasti nedozvoljene gradnje, zaštita čovekove okoline, uređenje građevinskog zemljišta. Prema strukturi nadležnih organa protiv Službe za društvene delatnosti 1, Službe za inspeksijsko nadzornih poslova 15, Prosvetna inspekcija 1, koji predmet je upućen zaštitniku građana RS, Služba za građevinarstvo 1, Građevinska inspekcija 2, Zavod za izgradnju 1 i ostale ustanove

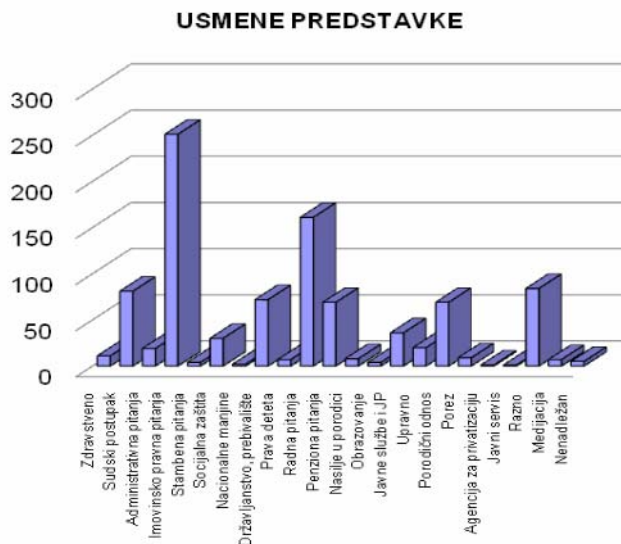
3. Zaštitnik građana je bio angažovan i kod rešavanja problema Mesne zajednice "GAT" gde je na inicijativu građana i u saradnji sa drugim nadležnim organima uspeo da pomogne pri rešavanju nagomilanih komunalnih problema u mesnoj zajednici, a naročito kod seče opasnih stabala na fudbalskom igralištu FK "Bačka", koja su sa uspehom uklonjena, a na osnovu saglasnosti korisnika, odnosno FK "Bačka" koju je pribavio zaštitnik građana.

Kao i u prethodnom periodu najveći je problem izvršenja pravosnažnih i izvršnih rešenja, naročito u rušenju bespravno podignutih objekata ili uklanjanju opasnih objekata i delova zgrada, gde je potrebno saniranje takvih objekata. Pod uticajem najnovijih zakonskih rešenja, odnosno zbog započetih postupaka legalizacije bespravno podignutih objekata, sva ova izvršenja su obustavljena iako je to u suprotnosti sa stavom Evropskog suda za ljudska prava u Strasburu. Najinteresantniji je predmet, gde je stranka pokrenula postupak pred Evropskim sudom za ljudska prava iako je upravni postupak po tužbi stranke još u toku. Zaštitnik građana smatra da u ovom predmetu iz razloga opreznosti i ekonomičnosti nije trebalo pristupiti rušenju bespravno podignutog objekta, a da je predstavka Evropskom sudu u Strasbur preuranjena. Svoj stav zaštitnik građana je pismenim putem predočio i zainteresovanim stranama, međutim na zahtev stranke istima je pomogao pri podnošenju tužbe.

U drugim predmetima obraćanja građana istima smo pomogli kod zaštite pojedinačnih prava, upućivani su na odgovarajuće inspeksijske službe, a sa kojima je ostvarena vrlo dobra saradnja i gde je moglo, donete su odgovarajuća rešenja i pomognuto građanima.

PREDSTAVKE GRAĐANA – 4220 PREDMETA

Od početka svog rada kancelarija zaštitnika građana je funkcionisala u okviru svojih nadležnosti u skladu sa Odlukom zaštitnika građana preduzimajući kao i kroz niz aktivnosti u funkciji zaštite individualnih i kolektivnih ljudskih prava građana. Bez obzira na definisanu nadležnost iz Odluke o zaštitniku građana, građani se obraćaju zaštitniku građana iz svih oblasti prava. Iz ovih obraćanja, da li usmenim ili pismenim putem, mogu da se donesu sledeći zaključci.

Ako bismo govorili o stanju ljudskih prava u gradu Subotice, kao što je utvrđeno i u izveštaju zaštitnika građana Republike Srbije koji je najveći broj pritužbi dobio iz oblasti radnog prava, možemo kao i za 2008. godinu reći da je najugroženije od svih ljudskih prava, pravo na rad. Slika je preslikana kako iz 2008.g., tako i na nivou Republike. Da bi slika bila jasnija dajemo i sledeće podatke, a to je da početkom 2010.g. u Subotici ima zaposlenih 46.430, a nezaposlenih 10.920. Od toga 5375 žena, invalida 205 (44 žene), izbeglica 78 (38 žena), interno raseljenih 111 (58 žena), stranih državaljana 9 (6 žena). Na osnovu ovakve slike tržišta rada i dalje se pogoršava položaj radnika, odnosno njihovo ostvarivanja prava na rad i ostvarivanje njihovih prava iz rada.

Da biste samo stekli sliku kakva je situacija i sa čime se sve susreću naši sugrađani, dajemo najdrastičnije primere kršenja prava radnika, kako sledi:

- preduzeće koje ima 17 zaposlenih a u sezoni zapošljava 30 radnika "na crno", i jednim i drugima poslodavac je samo delimično isplatio zarade,
- zarade se isplaćuju na ruke, a krajem godine se pripreme obračunske liste, koje radnici potpisuju pod pretnjom otkaza, a da nikada nisu primili celokupnu zaradu navedeno u obračunskim listama,
- ne izmiruju se zakonske obaveze uplate doprinosa za penzijsko, invalidsko, socijalno i zdravstveno osiguranje,
- zadržavaju se radne knjižice prilikom otkaza,
- bez uputstva o posledicama sa obećanjima da će ponovo biti primljeni, iako su tehnološki višak, radnici se nagovaraju na sporazumne raskide radnog odnosa.

- najdrastičniji primer je obraćanje 8 radnica iz jedne firme, koje su dale sporazumni otkaz, među kojima je bila jedna radnica koja je imala rak materice. Najtužnije u celoj priči je da je bolest otkrivena pregledom na koji ju je poslao poslodavac. Deveta radnica koja je došla kod zaštitnika građana i u tom trenutku nije potpisala ništa poslodavcu, vraćena je na posao. Kada je zaštitnik građana zamolio poslodavca da ovakve otkaze, ako još nisu bili predati nadležnim organima, preformuliše na takve otkaze po osnovu kojih bi radnice ostvarile pravo na naknadu za nezaposlene, inspekcija rada je pogrešno dala tumačenje da bez isplate otpremnine radnice svakako ne ostvaruju pravo na naknadu za nezaposlene,
- takođe poslodavci prilikom proglašenja tehnološkog viška i dalje traže od radnika da potpišu izjavu o odricanju od prava na otpremninu,
- 4 radnice su dobile otkaz kada su poslodavcu odbile da potpišu inventarsku listu za robu koje nije bilo u magacinu,
- prilikom pregovaranja sa poslodavcem jedan radnik je dobio šamar, a ima informacija da je u drugom preduzeću vlasnik pretukao radnika,
- kada poslodavac odluči da da otkaz radniku, bezobzirno to čini, bez obzira na zakonske osnove.

U ovoj oblasti kancelarija zaštitnika građana ostvarila je i najznačajnije uspehe u svom radu. Moramo istaći primer učešće kancelarije u rešavanju nagomilanih problema i utvrđivanjem zakonitog otkaza za radnike Super televizije, gde je zahvaljujući tome što su se pomno pratili zakonski propisi i njihovi stupanje na snagu, uspelo da radnici Super televizije makar ostvare pravo na naknadu za nezaposlene, kao i uplata penzijskog staža do 31.12.2008. g. Po sporazumu sa poslodavcem ostalo je još da se izvrši uplata za prvih 5 meseci 2009.g.

U izveštaju za 2008.g. naznačeno je neslaganje i stav kancelarije zaštitnika građana da Nacionalna služba za zapošljavanje, nezakonito insistira da radnici koji nisu dobili otpremninu ili nisu zaključali sporazum o obročnim isplatama otpremnine sa poslodavcem, moraju da daju izjavu o odricanju od te otpremnine. Zaštitnik građana je vodio postupak i pred zaštitnikom građana Republike Srbije, obraćao se kod nadležnog ministarstva, obraćao se Vrhovnom sudu, a Vrhovni sud je na sednici Upravnog odeljenja dana 26.06.2009.g. utvrdio da "nezaposleni ima pravo na novčanu naknadu pod uslovima predviđenim zakonom, bez obzira da li mu je isplaćena otpremnina pre otkaza Ugovora o radu". Ovim stavom Vrhovnog suda omogućava se radniku da u roku od 3 godine podnese tužbu protiv poslodavca i da pokuša da naplati svoje zakonsko potraživanje. Posebna vrednost rada kancelarije se ogleda u tome, što je na osnovu napred citiranog stava Vrhovnog suda, Nacionalna služba za zapošljavanje svojim uputstvom broj 0031-104-32/2009 na inicijativu zaštitnika građana sproveda u svim filijalama zaključak da isplata otpremnine nije osnov za naknadu za nezaposlene.

Takođe zaštitnik građana je od Ministarstva rada i socijalne politike ishodio službeno mišljenje broj 132-04-00053/2009-13 vezano za visinu naknade zarade za vreme porodijskog odsustva, odsustva sa rada radi nege deteta i odsustvo sa rada radi posebne nege deteta, kao i primene odredaba Zakona o radu koje se odnose na zaštitu zaposlenih na porodijsko odsustvo:

"Kako navedenom zakonskom odredbom nije predviđeno usklađivanje naknade zarade u situaciji kada dođe do pada zarade kod poslodavca, mišljenja smo da

zaposlena žena zadržava utvrđenu visinu naknade zarade i po potpisivanju aneksa ugovora o radu, kojim je ugovorena manja zarada".

Znači, kada dođe do ekonomskog poremećaja u poslovanju u preduzeću i kada radnici potpisuju aneks ugovora o radu, kojim se predviđa isplata minimalne zarade radnice na porodiljskom odsustvu nisu dužne potpisati ovaj ugovor i zadržavaju utvrđenu visinu naknade. Nažalost, još uvek ima dosta poslodavac koji neredovno isplaćuju naknadu za podrodiljsko odsustvo. Različiti su razlozi, od lošeg ekonomskog položaja preduzeća, blokade računa, neuplate doprinosa za zdravstveno osiguranje, do krajnje nebrige i bahatog ponašanja.

Kancelarija zaštitnika građana uspela je da se u saradnji i koordinaciji sa poreskom upravom i drugim organima u gradu, izvrši naplata doprinosa za zdravstveno osiguranje zapolenih u AD "Mladost". Posebna vrednost ogleda se u tome što je u ovom predmetu u saradnji sa Poreskom upravom, Filijala Subotica na ideju zaštitnika građana naplata izvršena retkim sredstvom izvršenja, naplata od dužnikovog dužnika.

Za napred navedena kršenja prava iz rada kancelarija zaštitnika građana je u velikom broju slučajeva ili dala pravni savet, odredila pravac zaštite prava, ili obezbedila besplatno pravno zastupanje za radnike koji su ostali bez posla.

U ovom delu smatram da ne smemo zaboraviti jedan od najvećih problema, koji su se tokom prošle godine pojavili kako na nivou Republike, a tako i u gradu Subotica, a to je neplaćanje doprinosa za penzijsko invalidsko osiguranje. Ovaj problem proizvodi nesagledive posledice na veliki broj starijih radnika koji zbog neuplaćenih doprinosa ne mogu da ostvare pravo na odlazak u starosnu penziju. Ostvarivanje prava na starosnu penziju nema nikakve veze sa radnim stažom, već samo i isključivo sa penzijskim stažom. Ohrabrenje donosi najnoviji Zaključak Vlade od 17.02.2010.g. gde se za subotička preduzeća "Solid", "Bratstvo", "Budućnost", "Voće Subotica", PK "Sombor", Subotica, predviđa da se za radnike ovih preduzeća penzijski staž poveže na teret Budžeta RS.

Pošto je i izveštaj o radu zaštitnika građana RS objavljen, želeo bih da Vas upoznam i sa njegovim stavom u vezi napred iznetih problema, koji smatram da je u celosti pravičan i kojem se i naša kancelarija pridružuje i podržava ga i nadam se da će republički zaštitnik građana u narednom periodu uspeti da se izbori za svoj stav, a on glasi:

"U Republici Srbiji postoji obavezno penzijsko osiguranje i uplaćivanje u penzijski fond zakonska je obaveza poslodavca. Obavezni fond je javni, a ne privatni, što znači da poslodavac uplate vrši zajednici, a ne radniku. Ipak, radnik snosi štetu ako poslodavac krši zakon. Zaštitnik građana smatra da bi svako morao ostvarivati puno pravo na penziju iz obaveznog javnog fonda bez obzira na to da li je njegov poslodavac poštovao zakon ili ne. Dužnost državnih organa, a ne građana, je da obezbede poštovanje zakonskih obaveza poslodavaca prema javnim fondovima. Važeća zakonska rešenja štetu za nepoštovanje Zakona od strane poslodavaca svaljaju na radnike."

Iz ovoga prikaza pojedinačnih predmeta i primera, lako se može uočiti da je kancelarija ostvarila vrlo dobru saradnju sa svim nadležnim institucijama, kako filijalama republičkih organa, tako i sa sindikatom u rešavanju navedenih problema.

Posebno ističemo saradnju sa Filijalom RF PIO, gde je na urgenciju zaštitnika građana uvek odgovarano, kako pismeno tako i usmeno, a ove urgencije su ishodovale brže ostvarivanje pojedinih građana na ostvarivanje kako starosne, tako i invalidske penzije. Ovde bih posebno istakao uočeni problem neprimene člana 137. stav 4. Zakona o penzijskom i invalidskom osiguranju, kojom zakonskom odredbom je predviđena mogućnost i obaveza nadležne službe, da građanina uvede u jedan od obaveznih vidova osiguranja (po osnovu rada, po osnovu poljoprivrede, po osnovu preduzetništva). Navedenom Zakonskom odredbom predviđeno je da kod promene jednog od vidova obaveznog osiguranja nadležna služba mora da izda odgovarajuće rešenje. To su primeri kada građanin izgubi posao, a poseduje zemlju, uvodi se u osiguranje po osnovu poljoprivrede ili kada takođe izgubi osiguranje po osnovu rada, a u nekom ranijem prethodnom periodu bio je upisan kao direktor (gde mu je prestao radni odnos) ili suosnivač, čak i retroaktivno nakon godinu dana, od dana podnošenja zahteva za starosnu penziju, lica se uvode u obavezno osiguranje. Nadam se da ćemo u narednom periodu uspeli da u saradnji sa RF PIO otklonimo uočeni nedostatak. U ovoj oblasti javlja se i problem zaštite penzionera sa najmanjim primanjima. Na penzijskom čeku im stoji da su strani penzioneri, a oni dobijaju deo penzije iz bivših republika, te zbog šifre, iako im ukupna penzija ne prelazi utvrđenu visinu, samo zbog navedene šifre ne ostvaruju pomoć prilikom dodele paketa namirnica i sl. Zaštitnik građana je u više pojedinačnih slučajeva intervenisao kako kod Udruženja penzionera, tako i kod mesnih zajednica, gde su se delili ovi paketi i uspeli smo da pomognemo ovim našim starijim sugrađanima.

Možda će u tabelarnom prikazu rada kancelarije najviše nejasnoća izazvati prikaz žalbi naših 650 sugrađana protiv Agencije za privatizaciju. Ovih 650 žalbi vodimo kao jedan predmet. U ovom predmetu radili smo zajedno sa Zaštitnikom građana RS kontrolu rada Agencije za privatizaciju, jer je utvrđeno da veliki broj građana nije ostvario pravo na besplatne akcije, koliko kancelarija zna, negde oko 100.000 građana na nivou Republike. Kontrolom kod Agencije za privatizaciju utvrđeno je da se Agencija za privatizaciju kod utvrđivanja državljanstva podnosioca zahteva na dan 03.01.2008.g. služila bazom državljanstva Republičkog MUP-a, a u Republici postoje 3 baze državljanstva, napred navedena, u opštinama i gradovima i baza upisanih lica u periodu od 1999 do 2003.godine u bazu tadašnjeg Saveznog MUP-a. Ovde je važno napomenuti da je i Gradska uprava pomogla da se otkloni navedena greška, jer svakome kome je izdato uverenje o državljanstvo, a u svrhu dokaza uz žalbu, nije naplaćivana taksa. Na žalost oslobadjanja od takse za rešenja o državljanstva iz bivšeg Saveznog MUP-a nismo uspeli da ishodimo za građane, odnosno nismo dobili nikakav odgovor na našu inicijativu. Od ovih žalbi za sada je još nerešeno oko 20 predmeta, stim što ne znamo kako će se rešiti jer nadležno ministarstvo, iako je to zakonom predviđeno, ne donosi potrebna rešenja, a u zadnje vreme ne može da se priđe preko interneta podacima Agencije za privatizaciju, te nismo u mogućnosti da utvrdimo po kojem osnovu su odbijeni zahtevi napred navedenih dvadesetak naših sugrađana.

Takodje, kao jedan predmet vodimo i rad sa našim sugrađanima na rešenju problema opomene Javnog servisa RTS po osnovu neplaćenih računa za TV pretplatu. Uloga zaštitnika građana se prvo odnosila na otklanjanje nedoumice koja je stvorena kod građana da TV pretplata nije zakonita. I u ovom izveštaju kao i u raznim intervjuima, kao i svakom građaninu koji se obratio zaštitniku građana, zaštitnik građana je izjavio da je TV pretplata zakonom utvrđena obaveza, a takođe i način njene naplate. Problem je iskrsao, a to je kod nadležnih službi utvrđeno da su opomene sadržile iznose za ceo period neplaćene pretplate oko 3 godine, a prema Zakonu o obligacijama ovo su obaveze koje zastarevaju za godinu dana. Građani su savetovani da izmire račun za prethodnu godinu, a ako Javni servis pokrene postupak naplate za ceo period neplaćanja, da ulažu prigovor na takva rešenja.

Kao što se iz tabelarnog prikaza može videti građani su se najčešće interesovali za svoja imovinska prava. Kancelarija je tu nastavila da samo savetima pomaže i u skladu sa propisima ih upućivala na koji način građani mogu ostvariti svoja prava. Takođe i u drugim oblastima prava za koje su se interesovali građani, a prikazanih u tabelarnom prikazu, kancelarija zaštitnika građana je primila svakog građanina i pokušala da pomogne ili savetom ili upućivanjem kod nadležnog organa.

Posebno se mora istaći značaj rešenja 72 predmeta iz oblasti državljanstva, prebivališta. Ovde moramo istaći zahvalnost nadležnima u PU Subotica. Radi se o najsiromašnijim interno raseljenim licima čija su lična dokumenta razmeštena po raznim gradovima u Republici Srbiji, Niš, Kraljevo, Kragujevac, Leskovac i drugi gradovi, a i prebivališta su im još u mestima na Kosovu. Zakon o boravištu i prebivalištu regulisao je tako da se prvo u napred navedenim gradovima vrši odjava, pa tek onda prijava prebivališta u Subotici. Zahvaljujući saradnji sa PU Subotica ova procedura je vršena službenim putem, bez ikakvih izdataka za sugrađane. Poseban je značaj ove aktivnosti, jer kako Ministarstvo za ljudska prava, tako i niz nevladinih organizacija pokušavaju da reše problem tkzv. "pravno nevidljivih lica", a to su u stvari lica raseljena sa Kosova, čija se dokumenta nalaze kako smo napred naveli. Ova aktivnost trajala je do septembra meseca, kada je zbog pooštrenih uslova bezvignog režima prestala.

U prethodnom izveštaju zaštitnik građana je izvestio da je krajem 2008.godine izvršena kontrola zajedno za zaštitnikom građana RS izdavanja novih ličnih dokumenata, ličnih karata i pasoša. Ovde bih samo rekao da je zaštitnik građana RS izrekao vrlo lošu ocenu rada nadležnih i uočio niz propusta, koji se nisu odnosili na Suboticu, već na nivou Republike. Međutim u Subotici je već početkom januara 2009.godine uočen propust u softveru za izdavanje ličnih dokumenata. Postoje dve greške u programu. Prva greška je, u programu ne mogu da se koristi dva različita pisma. Na primer, ako se žena preziva Petrović Török Ildikó, ona ne može da dobije koristeći mađarski pravopis, nova lična dokumenta. Koristeći ovaj program ona od sada može da se preziva samo ili Petrović ili Török, odnosno može da dobije nova dokumenta na jedno od ova dva prezimena. Mislim da se isti problem javlja i kod upotrebe rumunskih, slovačkih, albanskih i drugih prezimena manjina, odnosno kod svih pisama koja u svom pismu imaju znake interpunkcije. Smatram da ne moram da objašnjavam da je ovakva greška u programu suprotna Porodičnom zakonu, a o ustavnim i manjinskim pravima, siguran sam da ne moram da naznačavam. Druga greška je da ne može da se koristi tačka između prezimena. Mi imamo predmet porodice H. Beganović Kemala, a vama će biti najbliži primer Milana St. Protića, (ne

znam da li mu je to pravo ime, ali znam da se tako predstavlja) i siguran sam da ima više ovakvih primera. Porodica je dostavila dokaze da već imaju sva lična dokumenta na navedeno prezime (izvod iz MKR, uverenje o državljanstvu), a problem je još veći jer se porodica nalazi na privremenom radu u Austriji i vozačka dozvola, štedna knjižica, i što je najvažnije karta socijalnog osiguranja im glasi tako, kako sam naveo. Iako se radi o tehničkom problemu u nadležnom ministarstvu niko ne reaguje, iako ih je upozorio i republički zaštitnik građana, iako im se naša kancelarija obraćala u septembru mesecu 2009.g., a sam MUP je upravnom kontrolom u septembru 2009.g. utvrdio da postoje ove dve greške u programu. Prema zadnjim informacijama kojima raspolaže kancelarija napred dva problema su u postupku rešavanja.

U ostvarivanju Ustavom zagaranovanih prava nacionalnih manjina u upotrebu jezika i pisma zaštitnik građana ističe sledeći predmet.

Građanin je pokrenuo postupak protiv Skupštine mesne zajednice zbog povrede prava garantovanog Ustavom i Zakonom, prava na upotrebu jezika i pisma nacionalne menjine, čiji pismo i jezik su u ravnopravnoj službenoj upotrebi na teritoriji grada Subotice. Zaštitnik građana je doneo svoje mišljenje, odnosno obaveštenje o nenadležnosti da vodi postupak protiv Skupštine MZ, ali na osnovu položaja i načina delovanja institucije zaštitnika građana, koja nije vezana samo pozitivnim zakonskim propisima već i pravičnošću, doneo je svoje mišljenje da je opravdan zahtev podnosioca predstavke, te da mesna zajednica treba da imenovanom obezbedi tražene odluke i izvode iz zapisnika na pismu i jeziku nacionalne manjine. Takođe u predmetu je utvrđeno da se i zapisnici vode pogrešno. Nakon ovako datog mišljenja, građanin koji je pokrenuo celokupan postupak je obavestio zaštitnika građana, da je mesna zajednica protiv koje je pokrenut postupak, u svemu uredila rad prema mišljenju zaštitnika građana.

BESPLATNA PRAVNA POMOĆ

Kancelarija zaštitnika građana je u 2009. godini nastavila da uspešno sprovodi Projekat besplatne pravne pomoći. Ovaj Projekat se sprovodi u saradnji sa Advokatskom komorom Vojvodine, odnosno Advokatskom komorom u Subotici, Izvršnom većem Vojvodine i Katalonskim ombudsmanom. Projekat je podeljen u dva dela, na besplatno pravno savetovanje i besplatno pravno zastupanje. Besplatno pravno savetovanje se daje dva puta nedeljno, ponedeljkom i petkom, savete pružaju četiri advokata i u 2009.g se obratilo 381 građana iz sledeće pravne materije: - parničnih 142, vanparničnih 48, krivičnih 31, izvršnih 16, radno pravo 50, upravno 34 i ostala pravna pitanja 60. Za ovaj deo projekta sredstva su obezbeđena iz gradskog budža u iznosu od 2.120,00 EUR-a u dinarskoj protuvrednosti.

Takođe kroz samu kancelariju se sprovodi deo za besplatno pravno zastupanje, gde se u kancelariji zaštitnika građana primaju zahtevi stranaka i obrađuje potrebna dokumentacija. Moramo naglasiti da sve potvrde koje se prilažu od zahteva su na inicijativu i zahtev zaštitnika građana oslobođene taksi. Do sada u 2009. godini primili smo 43 zahteva od kojih je odobreno 37. Postupci su u toku. U ovom delu projekta učestvuje 10 advokata iz Advokatske komore Subotice.

Ovaj sistem besplatne pravne pomoći je autonoman i nezavistan kako je predviđeno članom 67. Ustava Republike Srbije i sistem omogućava nezavisnu pravnu pomoć, koja se upravlja jedino Zakonom. Ovaj sistem garantuje nezavisnost advokata i njegovu slobodu izražavanja pred sudom, potpunu vernost klijentu i profesionalnu poverljivost. Dokumentacija i odluke u vezi sa pružanjem besplatne pravne pomoći, pravilo rada Službe za besplatno pravno savetovanje i Službe za besplatno zastupanje pred sudovima i naknada advokatima su identična u svim advokatskim komorama. Ovaj model prvenstveno služi građanima koji zbog svog ekonomskog statusa ne mogu da ostvare pristup pravdi i sudovima. Ovaj Projekat ima značajnu socijalnu i humanitarnu dimenziju jer bez te pomoći ostvarivanje i zaštita prava velikog broja građana bila bi onemogućena i znatno otežana bez besplatne usluge advokata. Takođe kroz ovaj model došlo se do dogovora sa provosudem, da građani koji imaju pravo na besplatno zastupanje u toku postupka ne moraju plaćati sudske takse. Ovaj Projekat je i preteča sistema besplatne pravne pomoći jer Zakon o besplatnoj pravnoj pomoći na nivou Republike još nije donešen.

MEDIJACIJA

U 2009. godini kancelarija zaštitnika građana je nastavila da radi na Projektu "Ombudsman kao medijator" .

Naročito je značajan rad zamenice Olge Vujkov, koja je u toku 2009.g. preko Centra za medijaciju Beograd, zamenica zaštitnika građana održala je trening (obuku) za medijatora u Beogradu, Valjevu, Nišu i Subotici. Kroz ove treninge prošlo je više od 100 polaznika iz raznih delova države, te se na ovaj način ideja medijacije znatno proširila i stvorili su se uslovi za njenu širu primenu na celoj teritoriji Republike Srbije.

Na žalost, nedovoljna informisanost građana u Subotici rezultirala je smanjenjem broja zainteresovanih za medijaciju u Subotici.

Kancelarija nema sredstva predviđena za bilo kakav vid propagande medijacije preko sredstva informisanja, pa je i to razlog da se ona u međusobnim odnosima stranke nedovoljno koristi za brže, lakše, efikasnije, jeftinije i bezbolnije rešavanje konflikta.

U kancelariji zaštitnika građana je inicirano 5 medijacija međutim, druga strana iz sukoba se nije odazvala pozivu ni u jednom slučaju, pa se ni jedna od ovih inicijativa nije realizovala, tj. nisu se stekli uslovi za sprovođenje postupka medijaciji.

SEMINARI I KONFERENCIJE

U 2009. godini predstavnici kancelarije zaštitnika građana su učestvovali na nekoliko savetovanja, seminara ili tribina o ostvarivanju ljudskih prava ili kao učesnici ili kao predavači, ili kako je naznačeno u odeljku o medijaciji, kao tener.

Posebno je bila značajna konferencija o prevenciji torture u Srbiji u organizaciji zaštitnika građana Republike, OESCA, Saveta Evrope i Kanadske internacionalne

agencije za razvoj, uključenje i rad na više seminara i okruglih stolova u organizaciji pokrajinskog ombudsmana o rodnoj ravnopravnosti, panel rasprave o Vojvodini kao bezbednoj zajednici u organizaciji Skupštine AP Vojvodine, okrugli stol o pravnom položaju crkava i verskih zajednica i sticanje svojstva pravnog lica u organizaciji zaštitnika građana Republike Srbije, uključanju u program mreže "Život bez nasilja" takođe u organizaciji pokrajinskog ombudsmana, te seminar o rodnoj ravnopravnosti u organizaciji zaštitnika građana RS i pokrajinskog ombudsmana, kao i niz drugih sastanaka i konferencija iz oblasti zaštite ljudskih prava.

Sem prisustva i aktivnog učešća na navedenim seminarima ili konferencijama kancelarija zaštitnika građana je u okviru promocije institucije zaštitnika građana održala i predavanja u Crnoj Gori u Podgorici, nevladinim organizacijama i zaposlenima u upravi. Takođe, nastavljena je i vrlo lepa saradnja sa Gimnazijom "Svetozar Marković" iz Subotice, kako kroz održana predavanja, tako i kroz saradnju sa učenicima koji su često dolazili u kancelariju radi pomoći pri izradi seminarskih radova ili pisanju članaka za gimnazijski list.

Važno je napomenuti da ni jedno putovanje članova kancelarije zaštitnika građana, a u cilju saradnje sa drugim institucijama, ili prisustvo sastancima ili seminarima nije bilo finansirano iz budžeta institucije, sem korišćenja službenog vozila, čak razumejući ekonomsku situaciju više se ne isplaćuju ni dnevnice za službena putovanja

SARADNJA SA DRUGIM KANCELARIJAMA ZAŠTITNIKA GRAĐANA

Kao što se iz napred navedenih primera može videti kancelarija zaštitnika građana Subotice je uspostavila dobru saradnju i kroz ove tri godine neguje saradnju sa drugim kancelarijama zaštitnika građana, kako u Republici Srbije, tako i srodnim kancelarijama u okruženju.

Nastavljena je izuzetna dobra saradnja sa pučkim pravobraniocem (ombudsmanom) Republike Hrvatske. Tu se najčešće radi o predmetima obezbeđenja dokumentacije potrebne za ostvarivanje prava na starosnu penziju, u predmetima zaostalih neisplaćenih penzija, a imali smo i predmet zaštite imovine.

Takođe je uspostavljena i saradnja sa Makedonskim ombudsmanom i to na predmetima ličnih stanja naših sugrađana rođenih u Republici Makedoniji, odnosno obezbeđenje izvoda iz MKR i/ili uverenja o državljanstvu odnosno uverenje da nisu državljani Republike Makedonije.

U tabelarnom prikazu dati su pokazatelji za 7 predmeta koje smo dostavili republičkom ombudsmanu iz razloga što gradski zaštitnik građana nije nadležan, a predmeti nisu mogli da se završe u saradnji sa nadležnim republičkim filijalama u gradu. Međutim ova saradnja se ne ogleda samo na ovim konkretnim predmetima, već kako je i u prošlogodišnjem izveštaju navedeno, a u ovom na primeru Nacionalne službe za zapošljavanje istaknuto, u organizaciji i omogućavanju

pristupa republičkim institucijama. Takođe zaštitnik građana Subotice prisustvuje svim seminarima i sastancima koje organizuje republički zaštitnik građana.

Posebno bih istakao saradnju sa ombudsmanom grada Niša, na rešavanju ličnih stanja raseljenih lica sa Kosova. U grad Niš izmeštena su matične knjige za grad Prištinu i okolinu. Raseljena lica sa Kosova obraćaju se kancelariji kako radi pribavljanja ovih dokumenata pismenim putem, tada im se u kancelariju pišu molbe, kao i saveti ukoliko postoji osnov kako da budu oslobođeni od takse, međutim često se dešava da ova dokumenta stižu sa greškom, kada moramo da uključimo ombudsmana grada Niša da interveniše i moli za ispravljanje ovih grešaka. Kolege u kancelariju nam pomažu u tome na vrlo efikasan način.

Polazeći od činjenice da institucija zaštitnika građana u našoj zemlji, kao i u našem gradu relativno nova institucija, smatrali smo potrebnim da uspostavimo saradnju sa sličnim institucijama iz okruženja, pogotovo sa zemljama gde ova institucija već duže vreme radi.

U kancelariji zaštitnika grada Subotice u cilju ostvarenja ove saradnje zadužen je zamenik Šalai Tibor da uspostavi saradnju sa ombudsmanom Republike Mađarske.

Polazeći od činjenice da se pitanje ljudskih prava u toj meri internacionalizovalo, sve češće dolazimo u situaciju da neka pitanja zajedno rešavamo. U okviru toga potrebno je kako prava pojedinaca, kao i intitucija rešavati na jedinstveni način, jer u današnjem svetu pitanje ljudskih prava ne odnosi se samo na pojedinačna prava, nego sve češće postaje važan faktkor u međunarodnim odnosima i u održavanju tih odnosa.

Osim navedenog, jedna ovakva saradnja je važna i iz razloga što veoma malo literature postoji u vezi rada ombudsmana, pa ovakva saradnja nam omogućuje pristup i uvid u praksu i način rada ombudsmana u okruženju. Ova saradnja u mnogome pomaže u rešavanje lokalnih problema, jer otvara mogućnost pristupanje raznim informacijama, a u vezi rešavanja sličnih problema.

Nakon uspostavljene saradnje sa ombudsmanom Republike Mađarske imamo pristup i uvid u njihov rad, što nam pomaže u rešavanju svakodnevnih problema. Osim toga imamo saradnju i sa Konzulatom Republike Mađarske koja saradnja je bila veoma korisna u postupcima izdavanja viza našim sugrađanima.

Saradnju želimo nastaviti i proširivati u tom pravcu da našim građanima u Republici Mađarskoj ombudsman po potrebu pruži potrebnu pomoć, a isto tako da i građani Republike Mađarske mogu računati na našu pomoć u gradu Subotice.

SARADNJA SA MEDIJIMA

Bila je i primetna medijska promocija Kancelarije kako na televiziji, tako i u štampi. Ostvarili smo tesnu saradnju sa medijima u cilju promovisanja Kancelarije, naročito na promociji programa besplatne pravne pomoći. Sem nastupa na lokalnom radiju i «Yueco televiziji», «Kalanal 23», «City tv» i «Panon televizija», dati su intervjui za više dnevnih novina kako na lokalnom nivou, tako i na nivou Republike. Ovaj deo aktivnosti je naročito značajan jer je jedno od najsnažnijih «oružja» zaštitnika

građana – javnost. A takodje na ovaj način građani se potpunije informišu o instituciji zaštitnika građana i delokrugu njegovog rada, što je vrlo značajno, obzirom da je to na našim prostorima relativno nova institucija.

FINANSIJKI SREDSTVA

Sredstva za finansiranje rada kancelarije zaštitnika građana obezbeđuju se u budžetu grada. Kancelarija zaštitnika građana je indirektni korisnik budžetskih sredstava, što je bitan element samostalnosti i nezavisnosti kancelarije, a ovde moramo da istaknemo da je subotička kancelarija jedna od retkih kancelarija lokalnih zaštitnika građana koja je u svemu uređena na zakonit način.

Budžetom za 2009. godinu za rad kancelarije je odobreno 7.017.000,00 dinara, a ukupno utrošena sredstva su iznosila 6.816.156,29 dinara, odnosno na nivou od 97,14%.

Sredstva su u najvećoj meri utrošena na funkcionisanje same kancelarije, odnosno najveći deo na zarade zaposlenih.

ZAKLJUČAK

Na osnovu napred izloženog, može se konstatovati da zaštitnik građana predstavlja instituciju demokratskog društva, koja ima za cilj zaštitu i unapređenje ljudskih prava. Kako ni jedan pravni sistem nije savršen, pitanje zaštite slobode i prava čoveka i građana su oduvek zaokupljala pažnju progresivnih snaga u svetu. Interes za to pitanje ne poznaje granice, veće je opšti i zajednički za sve države i narode.

Neophodnost postojanja ovih institucija je nesporna i zbog navika i prakse zatečene od strane upranih, sudskih i drugih organa iz ranijeg perioda. Naravno, potrebno je određeno vreme kako bi se ostale institucije u pravnom sistemu prema njima odnosile sa puna poštovanja i respekta, ovo tim pre što njihove odluke po pravilu nemaju obavezujući karakter.

Kao što se iz napred navedenih primera rada i brojki može videti, kancelarija zaštitnika građana je i u ovom periodu uspela da obezbedi prisutnost u gradu i odgovorila potrebi za postojanjem institucije koja se bavi zaštitom i unapređenjem ljudskih prava i kontrolom lokalnih organa uprave. Radeći na način prikazan u ovom izveštaju, kancelarija radi na ostvarenju plemenitog zadatka pravih zaštitnika naših sugrađana, vraćajući i njima i drugima veru u pravo i pravdu, jer pored mnogih definicija ombudsmana (zaštitnika građana) ima i jedna jednostavna, koja kaže: "Ombudsman je neko ko pomaže ljudima".

Subotica, 31.03.2010.g.

ZAŠTITNIK GRAĐANA

Marosiuk Zlatko
dipl. pravnik

STRUKTURA I STATISTIKA***PISMENE PRITUŽBE***

		Primljeno	Rešeno	U postupku
Javna preduzeća	JKP "Toplana"	11	11	/
	JKP "Vodovod i kanalizacija"	5	5	/
	Direkcija za izgradnju	1	1	/
	Centar za socijalni rad	5	5	/
	Subotica gas	2	2	/
	JKP „Parking“	6	6	/
	JKP "Dimničar"	2	2	/
	JKP "Pogrebno"	2	2	/
	JKP "Čistoća i zelenilo"	3	3	/
	PU "Naša radost"	1	1	/
Nenadležni	7	7	/	
Organi uprave ili inpekcijske službe	Služba za društvene delatnosti	1	1	/
	Služba za inspekcijsko-nadzorne poslove	15	15	/
	Prosvetna inspekcija	1	1	/
	Služba za građevinarstvo	1	1	/
	Građevinska inspekcija	2	2	/
	Zavod za izgradnju	1	1	/
Ostale ustanove	3	3	/	
Predmeti dostavljeni zaštitniku građana RS	Ministarstvo poljoprivrede	1	1	/
	Poreska uprava	1	1	/
	Ministarstvo prosvete	2	2	/
	MUP	2	2	/
	Tržišna inspekcija	1	1	/
UKUPNO		76	76	/

PREDSTAVKE

	Primljeno	Način rešavanja		U postupku
		Savet	Postupanje	
Zdravstveno	11	7	4	/
Sudski postupak	81	81	0	/
Administrativna pitanja	19	6	13	/
Imovinsko pravna pitanja	251	251	0	/
Stambena pitanja	4	4	0	/
Socijalna zaštita	30	21	9	/
Nacionalne manjine	2	1	1	/
Državljanstvo, prebivalište	72	11	61	/
Prava deteta	7	6	1	/
Radna pitanja	161	131	30	/
Penziona pitanja	69	39	30	/
Nasilje u porodici	8	7	1	/
Obrazovanje	4	3	1	/
Javne službe i javna preduzeća				
- Elektrovojevodina	4	4	0	/
- Građevinska inspekcija	1	1	0	/
- Služba za insp. nadzor	11	8	3	/
- Dimničar	1	1	0	/
- Toplana	8	8	0	/
- Imovinska pravna služba	1	0	1	/
- Vodovod	4	4	0	/
- Parking	3	3	0	/
- Tržnica	1	1	0	/
- Sanitarna inspekcija	1	1	0	/
- Inspekcija rada	1	1	0	/
Upravno	20	17	3	/
Porodični odnos	62	62	0	/
Porez	9	8	1	/
Agencija za privatizaciju	1 (650)	0	1(650)	/
Javni servis RTS	1 (150)	1(150)	0	/
Razno	84	84	0	/
Nenadležan	7	7	0	/
Medijacija	5	0	5	/
UKUPNO	944	779	165	/